

Medlemsbrev

DECEMBER 2023

greppa näringen

Foto: Alexander Regnéér

Viktigt om diken och dränering

Efter ytterligheterna 2023 med både för lite och för mycket vatten i stora delar av Sverige är vattenfrågorna inom lantbruket högaktuella. Vi frågar Caroline Johnsson som jobbar som expert på vatten inom Greppa Näringen vad man skall tänka på.

Vad är vinsten med att ha en god dränering?

Marken torkar upp snabbare och jämnare på våren och efter regn. Vårbruket kan börja 1–2 veckor tidigare och det kan innebära en tidigare och högre skörd. Torrare jordar får en stabilare struktur med bättre förmåga att bära tunga maskiner utan att riskera markpackningsskador. Jordbearbetning, sådd och skördarbete blir lättare och effektivare då dragkraftsbehovet minskar.

Med en välutvecklad gröda har vi större potential att fajtas mot ogräsen och även stå emot vissa växtskyddssjukdomar.

Grödorna kan ta upp mer växtnäring och risken för kväve – och fosforförluster minskar. En bättre infiltration och markstruktur bidrar till att minska klimatpåverkan av odlingen och samtidigt förbättras möjligheterna att klara en torrperiod.

Vad är viktigt att tänka på vid investering i täckdikning?

Tänk långsiktigt och ta ett helhetsgrepp. Börja med att se om det finns ett underhållsbehov av befintlig dränering. Kanske finns det kantdiken, dräneringsbrunnar eller utlopp som behöver rensas. Kan det eventuellt vara stopp i gren- eller stamledningar som man skulle kunna åtgärda genom att spola ledningarna?

Vill du ha ett bollplank i dessa frågor kan Greppa Näringens rådgivning om "Översyn av dränering" kanske vara något för dig.

Vad ska man tänka på när man fått ordning på sina fält?

Nu behöver vi se till att vattnet kan ta sig från fältet via öppna och rörlagda diken, bäckar

och åar som alla ingår i det vi kallar huvudavvattningen. Om det finns underhållsbehov i huvudavvattningen spelar det ingen roll hur väl fungerande detaljdräneringen är.

Även här kan du ta hjälp av Greppa Näringen genom rådgivningen "Underhåll av diken".

Finns det juridiska hinder?

Ny täckdikning är enligt miljöbalken definierad som markavvattning. Huvudregeln är att markavvattning kräver tillstånd för att få utföras, men täckdikning av jordbruksmark med ledningar <300 mm är undantaget.

När det gäller huvudavvattningen har den som äger ett dike ansvaret för underhåll. Så ett första steg är att ta reda på om diket är enskilt eller samfällt. Är det enskilt så är det du som fastighetsägare som bär ansvaret och står för kostnaderna och är det samfällt så är det de som ingår i samfälligheten som gemensamt bär ansvaret.

Finns det några stöd att söka?

Jordbruksverket tillhandahåller investeringsstöd för ökad konkurrenskraft där investeringar i täckdikning ingår. Du har möjlighet att få stöd med upp till 30 % av din investering.

Läs mer på din länsstyrelses webbplats.

Lästips!

Jordbruksverkets broschyrer

"Täckdikning – för bättre skörd och miljö" och "Underhåll ditt dike för ett rikare odlingslandskap"

LRFs handbok

"Äga och förvalta diken"

Att vara beredd på det oförutsägbara

Häromdagen lyssnade jag på Robert Karjel som ledde en helikopterinsats mot pirater utanför Somalia 2010. Han berättade om hur man kan systematisera något som verkar orimligt svårt. Att väga in olika scenarier, bryta ner i detaljer och planera för det oförutsägbara är bättre än att vara oförberedd.

Likt insatser mot pirater ställs vi i lantbruket inför oförutsägbara situationer som verkar omöjliga att planera för. Extremt väder gör att betesplaneringen går om intet och vi behöver ställa in djuren flera veckor tidigare än normalt. Blöta förhållanden i fält hindrar höstsådden och ger mer vårsådd med lägre torktålighet.

Årets totalskörd av spannmål är preliminärt 21 procent lägre än femårsnittet och lönsamheten inom lantbruket är ansträngd. Det blir alltmer tydligt att vi behöver jobba långsiktigt med motståndskraft, också för att kunna nå de miljömål vi strävar efter.

Till högtider som julen hör eftertanke. Jag tror de flesta av oss får möjlighet att sitta ner och lyfta blicken. Utnyttja den stunden till att fundera på hur ditt företagande kan bli mer motståndskraftigt på sikt.

Många av Greppa Näringens rådgivningar bidrar till ditt företags resiliens – motståndskraft – och beredskap. Det kan vara rådgivningarna inom vattenhushållning som Caroline beskriver här intill eller helt andra teman som behöver ha fokus hos dig. Med Greppa Näringens nya Hållbarhetsanalys kan du bena ut viktigaste insatserna i ditt företag.

Se också över hur du kan utnyttja de ersättningar som är relevanta för dig i nya CAP. Finns det ytterligare stöd som bidrar till företagets lönsamhet, motståndskraft och lantbrukets hållbarhet?

Med önskan om ett gott nytt år!

Emma Hjelm

Projektledare

Starta en studiecirkel om diken!

Ett dikningsföretag är lika viktigt att hålla vid liv som en vägförening. Lär dig mer om "Aktiv förvaltning och underhåll av enskilda samt samfällda diken" i en studiecirkel.

Studiecirklar om förvaltning och underhåll av diken startas fortlöpande i hela landet. I studiecirkeln tar man upp både aktiv förvaltning och underhåll av diken, vilket berör såväl enskilda som samfällda diken samt öppna och rörlagda diken.

För mer information och anmälan, gå in på sv.se/vatten

Ny grupprådgivning om kvävestrategi i spannmål och vall för bättre lönsamhet & lägre klimatavtryck

Under 2023 har spannmålsodlare i sju län deltagit i den nya grupprådgivningen "Kväveoptimering i spannmål för lägre klimatavtryck". Under 2024 kommer kursen att erbjudas i fler län. Fem till femton lantbrukare träffas under våren på en gård med nollruta. Nollrutorna är ett viktigt verktyg för att lyckas med kväveoptimering. Syftet är att öka förståelsen och intresset för kväveoptimering i spannmål även för klimatet. Hur man kan optimera kvävegödslingen genom delade givor och anpassning inom det enskilda fältet med hjälp av precisionsodling

ingår i träffarna. På hösten kan gruppen ses för att utvärdera året.

Under 2024 kommer även en liknande grupprådgivning kring "Lönsam grovfoderproduktion för lägre klimatavtryck" att erbjudas till vallodlare som vill vässa grovfoderproduktionen genom att förbättra sin gödslingsstrategi och minimera riskerna för utsläpp. Även här ses man två till fyra gånger från vår till höst.

Kontakta info@greppa.nu om du är intresserad av att delta eller vill veta mer.

Vill du minska dina dieselkostnader?

- gå en kurs i sparsam körning

- ✓ Kursen är kostnadsfri
- ✓ Lär dig köra sparsamt vid olika arbetsmoment
- ✓ Minska drivmedelsförbrukningen med 5 till 15 procent
- ✓ Fler än fem intresserade kan hålla en egen kurs på gården

Gör en intresseanmälan till QR-kod eller skicka ett mail till info@greppa.nu

Bra betyg till våra rådgivare

Ett kvitto på att Greppa Näringens rådgivare är kompetenta får vi genom den nöjdhetsundersökning som görs kontinuerligt. Våra rådgivare får höga betyg av er lantbrukare i såväl kunnskap, bemötande som förmåga att förmedla kunskap.

Våra kurser till rådgivare bidrar till att höja rådgivarnas kompetens och är en uppskattad och viktig del av Greppa Näringens arbete. I år gick 36 rådgivare introduktionskursen och

totalt har 440 rådgivare fortbildat sig inom olika områden vilket är dubbelt så många som föregående år. Vi har bland annat haft kurser i fosforstrategi, markstruktur, precisionsodling och Klimatkollen. Årets nyhet är kursen i rådgivningen Hållbarhetsanalysen, en helhetsrådgivning som ger lantbrukaren förståelse för gårdens totala hållbarhetsarbete som flera län kommer börja erbjuda under 2024.

greppa näringen